

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po D 10.—, za ino-
zemstvo D 12.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—,
inštrukcijsko po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

Cena današnje številke 1 Din.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 272.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. poslovalnice
račun. št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov

Maribor, petek 1. maja 1925.

Leto: VI. — Številka: 98.

Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

— Vremenska katastrofa v Italiji še
traja, kakor javljajo današnja poročila
še dalje. V Toksani divja že tri dni
strašen vihar. Temperatura je močno
padla. V gornji Italiji je v nekaterih
dolinah dosegel padli sneg že 40 cm viši-
ne. V nekaterih krajih je neurje priza-
dejalo veliko škodo.

Poslovna vlada Narodnega bloka.

Danes je volilna vlada odstopila in je bila takoj imenovana poslovna vlada Narodnega bloka. — Lista novih ministrov. — Položaj je sedaj stabilen. Vsi upi radičevcev in klerikalcev šli po vodi.

Beograd, 30. aprila. Danes ob 9. uri dopoldne je kralj podpisal dekret, s katerim je vzel na znanje demisijsko volilno vlado ministrskega predsednika Pašića. Obenem je kralj podpisal ukaz, s katerim se je Pašićeva vlada spremenila v poslovno. Nova poslovna vlada Narodnega bloka obstoji iz sledečih ministrov:

Ministrski predsednik: Nikola Pašić (radikal); minister za notranje zadeve: Boža Maksimović (radikal); minister za zunanje zadeve: dr. Momčilo Ninčić (radikal); minister za prosveto: Svetozar Pribičević (s. dem.); minister za social. politiko (rad.); minister pravde: dr. Edo Lukinčić (sam. dem.); minister ver: Mihajlo Trifunović (rad.); minister narod. zdravja: dr. Slavko Miletić (rad.); mini-

ster šum in rud: dr. Gregor Žerjav (sam. dem.); minister javnih del: Nikola Uzunović (rad.); minister poljedelstva, Krsta Miletić (rad.); minister pošte in telegrafa: Velja Vukičević (rad.); minister za izenačenje zakonov: dr. Milan Sršić (rad.); minister financ: dr. Milan Stojadinović (rad.); minister za agrarno reformo: Milan Simonović (rad.); minister trgovine in industrije: dr. Prvoslav Grisogono (sam. dem.); minister promet: ing. Ante Radović (rad.); minister vojske in mornarice: general Dušan Trifunović. Novi člani vlade so: Grisogono, Radović, Sršić, Simonović, Miletić. Dosedanji ministri Krizman, Šurmin, Stanić in Drinković so postavljeni na razpoloženje.

Presenečena opozicija.

Današnja seja Nar. skupščine je stala v znamenju konsternacije opozicijonalcov. — Volitev podpredsednikov in nadaljnjih odborov.

Beograd, 30. aprila. Današnja skupščinska seja je bila odprta ob 11.1. Z živjo kletjo kralju je zbornica sprejela na znanje sestavo nove vlade.

V parlamentarnih krogih je vest o imenovanju nove vlade vplivala senzacionalno. Opozicija je bila upravljenost, ker se je do zadnjega nadejala, da bo prišlo do kombinacije radikal-radicevcev.

Po izvršenih formalnostih je skupščina prešla k volitvi posameznih odborov. Voditelji parlamentarnih klubov so določili razmerje med vladno večino in opozicijo. Ob 12.30 se je začela volitev podpredsedstva. Glasovanje v trenutku, ko odpošiljamo brzojavko, še traja. Gotovo je, da bosta izvoljena vladna kandidata, in sicer za prvega podpredsednika Vasa Jovanović (radikal) in za drugega samostojni demokrat dr. Svitoslav Popović.

Program bukareških posvetovanj Male antante.

Tudi Hindenburgova izvolitev pride v razgovor. — V vprašanju sovjetske Rusije status quo.

Beograd, 30. aprila. Rumunski zunanji minister je izročil Pragi in Beogradu program konference Male antante. Na tej konferenci pridejo v razpravo sledeča vprašanja: Splošni mednarodni položaj in stališče Male antante napram najnovejšim političnim dogodkom v Evropi; Posledice izvolitve maršala Hindenburga za Prezidenta Nemčije; Vprašanje splošne varnosti in srednjeevropskih državah. Glede ruskega vprašanja bo zavzela konferenca v Bukarešti dosedanje taktiko in stališče. Nadalje se bo razpravljalo o vprašanju odnošajev Male antante do Madžarske, Bolgarije, Grčije in Poljske.

Mednarodna fronta proti komunizmu.

Zastopniki 33 držav se posvetujejo v Parizu.

Paris, 29. aprila. Danes je pričel kongres, ki ga je sklical odbor mednarodne zveze za varnost produkcije, reda in mira. Posvetovanj te zveze, ki se je usta-

novila l. 1924, se udeležuje 33 držav. Odbor zveze, katere glavni namen je pobjanje komunizma, se je počel posebno z organizacijo protikomunističnega pokreta v sosednjih državah sovjetske Rusije ter s kontroliranjem komunistične delavnosti v balkanskih državah. Zvezi pripadajoče organizacije v Romuniji, Čehoslovavski in Jugoslaviji bodo pozvane, da krepko podpirajo bolgarski narod v boju proti komunistom. Sklenjena je bila resolucija, ki zahteva od vlad, da skličejo oficijelno mednarodno konferenco za pobjanje komunizma.

Samomor slovenskega novineca v Zagrebu.

Zagreb, 29. aprila. Davi se je ustrelil s službenim samokresom rekrut Josip Korošec iz Sv. Lovrenca na Pohorju.

Na lovu za bolgarskimi zarotniki.

Sofija, 29. aprila. Davi je sprejela policija vest, da se nahaja Gromčarov, član zarotniškega komiteja, ki je organiziral teoretične atentate, skrit v neki kmečki hiši v Darvinci v okolici Sojda. Od delek policistov pod vodstvom policijskega načelnika se je podal v omenjeno vas, obkolil hišo in izsledil Gromčarova. Ta je začel streljati skozi podstrešno okno na policijo, vendar ni nikogar zadel. Policija je odgovorila s streljanjem ter v tem boju usmrtila Gromčarova. Hišni posestnik je bil aretiran.

Pomladanske vode.

Rim, 29. aprila. Vsled še trajajočih nallivov je reka Tagliamento prestopila bregove in je nevarnost, da bo uničila varnostne nasipe pri Catisani. Prebivalci mesta Catisana so pripravljeni za beg. Tudi v Posočju so nastale velike poplave.

LJUBLJANSKA BLAGOVNA BORZA.

Lesno tržišče.

Ljubljana, 30. aprila. Hrastova bruna, 30 cm, naložljiva postaja, denar 650. Hrastovi hlodi, 6 m dolgi, 25 do 60 cm, obmerna postaja, denar 1.380. Ramelli, 8 : 26 mm, 4 do 5 ali 6 m dolgi, naložljiva postaja, denar 625. Bukov les, 1 m dolg, suh, denar 25.

— Prepoved majniških proslav v Parizu. Francosko ministrstvo za notranje zadeve je ukrenilo vse potrebno, da se vzdrži v času od 1. do 10. maja red in mir. Vsa javna zborovanja so v tem času prepovedana. Pripravljeno bo tudi vojaštvo. Zanimivo je, da so te odredbe izdane s podporo socialistov proti komunistom.

Ali napredujemo tudi v socialnem oziru?

Pred praznikom dela — 1. maja.

Maribor, 30. aprila.

Jutri bo 1. maj, praznik dela. Nekoč je bil ta dan specialiteta socialnih demokratov, ki so 1. maja razvijali svoje rdeče prapore in vodili ob sviranju godbe po ulicah procesijo pristašev z rdečimi cvetkami v gumbnicah. Po vojni je bil 1. maj uveden v nekaterih meščanskih državah kot obvezen praznik dela. In po pravici! Če ob verskih in nacionalnih praznikih častimo razne simbole, osebe in velike dogodke, naj se tega dne spomnimo dela, tega čudežnega nagiba v človeku, ki je ustvaril iz njega gospodarja prirode! Dela, na katerem sloni vsa sodobna civilizacija in kultura.

Ne bo odveč, ako ob tej priliki premostimo tudi socialne uspehe v naši državi in sicer v splošnem, ne da bi zašli v podrobnosti. Dandanašnji je tudi pri nas že malo ljudi, ki bi mislili, da socialnih vprašanj ni in da je vse gibanje za socialni preustroj družbe demagogija. Kaj pomeni socialno vprašanje za državo, spričuje že samo dejstvo, da imamo ministrstvo za socialno politiko. Država, ki neče, da bi jo razvoj družbe prehitel in celo pokopal — kakor se je zgodilo v Rusiji — mora posvečati socialnim vprašanjem vso skrb. Država, ki predstavlja narodno in politično avtoriteto, ima tudi v socialnih sporih in konflikatih važno besedo; večkrat je pozvana kot arbiter med dvema interesnima skupinama, med delavci in podjetniki, njen demokratičen značaj pa ji nalaga tudi socialno zakonodajo.

V socialističnih listih često beremo, da živimo v socialno zaostalih razmerah, da se vlada nič ne briga za socialna vprašanja, da imamo na krnilu reakcije itd. Po veliki večini so to agitacijsko-strankarske fraze, ki jih tem lažje razumemo, ker vemo, da so bili pri nas tudi socialni demokrati na vladi, a so s svojo politiko tako zavozili, da nimajo sedaj niti enega poslanca v Narodni skupščini. Pri reševanju socialnih vprašanj se je treba ozirati na dejanske razmere. In če temeljito premostimo položaj v naši pretežno agrarni državi — in sicer v državi ekstenzivnega kmetijstva — moramo priznati, da se je tudi pri nas storilo v socialnem oziru veliko pozitivnega. Da pa nismo moderna, vseskozi socialno urejena država, kakor bi jo hoteli videti nekateri teoretiki, oziroma, da nismo socialistična država, to je vendar razumljivo. Ljudska volja se je izrekla proti socializmu, ki je pri nas skupina posnemovalcev nemških socialističnih metod in ki z neprestanimi notranjimi krizami in prepričadnostno dokazuje svojo slabost. Ni pa ljudska volja proti socialnim vprašanjem. Vse naše stranke naglašajo v svojem programu socialno plat. Izvzemši muslimane ni pri nas večje stranke, ki se ne bi kaj naučila od velikih socialnih pokretov v Evropi in ki ne bi zavzela stališča napram poglavitnim vprašanjem sodobne družbe.

Politični boji, predvsem pa orgije separatizma, so zaustavili socialni razvoj in obrnili vso pozornost na politična vprašanja. Če pomislimo, da se je moral režim v teh šestih letih boriti z vso silo proti destruktivnim življenjem, da je moral z energično roko zamahniti po komunistih, ki so najnevarnejši paraziti socialnih težav in socialnega napredka in če vemo, koliko težav je bilo na poti socialnim zakonom, moramo z zadovoljstvom podčrtati, da se je socialna zakonodaja v Jugoslaviji relativno obnesla in sicer predvsem po zaslugi samih demokratov, ki so jo najbolj forsirali. Uveden je bil 8 urni delavnik, upeljano, deloma močno razširjeno in modernizirano zavarovanje delavcev proti boleznim, starosti in cnemoglosti; imamo zakon o zaščiti dela, imamo delavske zbornice in celo vrsto zakonov, ki vplivajo blagodejno na življenje delavskih slojev. Mi-

nistrstvo za socialno politiko se je dobro obneslo tudi v mezdnihih sporih in za časa stavk, ko je skušalo doseči kar najboljši kompromis za slabšo, t. j. za delavsko stran.

Skratka: kljub temu, da smo živeli doslej v dobi najtežjih političnih bojev in da smo morali urejevati državo popolnoma znova, so demokratije in radikalni, ki so bili tekom teh 6 let največ na vladi, pokazali, da umevajo tudi socialne zahteve našega časa in da skušajo ustvariti socialno ravnotežje v duhu razredne solidarnosti. Če bi hoteli socialna demokratije biti pravičnejši, bi morali priznati to dejstvo, tembolj, ker so sami sodelovali pri izgraditvi naše socialne zakonodaje, dokler so še v našem parlamentu kaj pomenili. Vses narod pa je pokazal, da je za socialno solidarnost in proti razrednemu boju, da obsoja vsako diktaturo in vsako revolucionarno sredstvo, ki bi naj izpremenilo sedanje odnose v lastništvo. Da pa se ni dalo izvesti to ali ono, kar bi še v našem socialnem življenju bilo potrebno, za to naj odgovarjajo tisti, ki so bodisi ovrzali konsolidacijo naših razmer s separatizmom, bodisi smešili socialno delo s sektarskimi borbami za socialistično Marxovo biblijo — kakor socialisti.

Sedaj, ko stopa politično življenje v mirnejše faze, bo več prilike tudi za reševanje drugih vprašanj, zlasti socialnih v duhu razredne solidarnosti in obče pravičnosti, ki daje vsakemu stanu, kar mu gre, ki pa zahteva od vsakogar dela. Dvoje načel se bori v socialnem svetu: ali naj se delavstvo pomešani, ali pa naj se meščanstvo proletarizira. To je: ali naj se s pomočjo tehnike in stopnjevitiga socialnega zboljšanja vsi približamo blagostanju, ali pa naj z revolucijami in diktaturami postanemo vsi reveži. Na zapadu odločno prevladuje prva smer, ki je dosegla tekom zadnjih 50 let ogromne uspehe in je silno izboljšala položaj delavstva. Komunistem, ki ima sedaj svoje ognjišče v Rusiji, zastopa drugo smer; s kakim uspehom, to izpričuje Rusija sama, ki zopet uvaja zasebni kapital, zasebno produkcijo in trgovino.

Naša država v to smer ne more, ker je naš človek preveč zdrav, preveč politično šolan. Naša pot vodi na zapad in na tej, počasni sicer, a tembolj sigurni poti lahko že beležimo prve zadovoljive uspehe.

Doma in po svetu.

— Smrt jugoslov. novinarja. V Sarajevu je bil večeraj pokopan odlični novinar, urednik »Jugoslov. lista« gosp. Stevo Dimitrović, predsednik tamošnje novinarske sekcije. Simpatičnemu tovarišu in značajnemu možu ohranijo jugoslov. novinarji svetel spomin!

— Podrobnosti o begu odmetnika dr. Markovića. Iz Cetinja poročajo, da je dr. Vukašin Marković na nepojasnjen način prevrgel vrata svoje celice ter skočil na dvorišče. Tu se je povzpela na tri metre in pol visok betonski zid, zakričal z njega: »Hristos Vskresel« ter zbežal v bližnjo šumo. Dr. Marković je znan tekač; v teku dela 12—14 čevljev dolge skoke. Sedaj, ko so planine zopet zelene, bo imel dovolj prilike za nadaljnje vaje. Doslej še ni sledov za njim.

Izjava. Dne 29. 3. 1925 smo v številki 71. iz Pesnice priobčili dopis, v katerem je bila osebna čast g. Svarca tangirana. Izjavljamo, da nismo imeli namena g. Svarca žaliti in da smo bili mistificirani. — Uredništvo »Tabora«.

— Zgodnja vročina v Ameriki. Iz Amerike, ki je v zadnjem času potresov, viharjev in požarjev, javljajo, da je nastopila katastrofalna vročina. V nekaterih krajih je doseglo 35° C. V mestu St. Louis so oblasti zaprle šole.

Pisalni stroji in računski stroji, ANT. RUD. LEGAT & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

Mariborske vesti.

Maribor, 29. aprila 1925.

I. občni zbor glavnega odbora „Jadranske Straže“ v Mariboru.

Maribor, dne 30. aprila.

V torek, dne 5. maja ob 20. uri se vrši občni zbor glavnega odbora „Jadranske Straže“ za mariborsko oblast v mali dvorani Narodnega doma. Že danes opozarjamo narodno čuteče občinstvo na ta važni občni zbor. Mariborčani, do danes ta važna organizacija pri nas ni uspevala. Pokažimo, da se zavedamo velike važnosti našega pomorstva ob Jadranu. Dolžnost slehernega državljanca je, da je vsaj član organizacije. Ako pomislimo, da vsi obmorski narodi polagajo največjo pažnjo na razvoj trgovske in vojne mornarice, ker se zavedajo, da leži svobodni gospodarski razmah edino le v pomorstvu, se moramo tudi mi zbuditi iz mrtvila ter vsaj odslej graditi zdrav temelj in močno organizacijsko oporo našemu Centralnemu odboru v Splitu, tu na severni granici naše domovine. — Ako bomo prožeti v tem duhu in v podrobnem delu zainteresirali ves jugoslovanski narod za naše morje, smo lahko uverjeni, da bo uspeh našega dela tisočero poplačan že nam, še posebno pa našim potomcem. Jugoslovani, na delo torej za našo „Jadransko Stražo“! V torek dne 5. maja vsi na občni zbor, kjer se bodo določile smernice za bodoče uspešno delo. Posebno važno je, da se udeležijo občnega zbora oni gospodje, ki so svoj čas sprejeli izvolitev v glavni odbor. — Veselo delujmo, da je zadnje čase pristopilo k organizaciji obilo oseb vseh stanov; posebno pohvalno je treba omeniti ob tej priliki naš oficirski in podoficirski zbor, ki je korporativno pristopil k „Jadranski Straži“.

Na delo torej vsi, ker je bodočnost in lep razvoj naše domovine v naših rokah!

—□—

m Protest radi nekulantnega postopanja z dr. Vebrom v Trstu. Kakor smo že poročali, se je vršilo dne 24. tm. skupno protestno zborovanje vseh mariborskih kulturnih in nacionalnih organizacij, ki so tudi sprejele tozadevno resolucijo na notranjega ministra. Kakor smo naknadno obveščeni, je akcijo pokrenil in izvedel Oblastni odbor Orjuna. Resolucijo so podpisala sledeča društva: Klub rezerv. častnikov, Sokolska župa, Sokolsko društvo, Klub dobrovoljcev, Orjuna Maribor, Profesorsko društvo, Glasbena Matica, Muzejsko društvo, Zgodovinsko društvo, Društvo učiteljev meščanskih šol, Jadranska straža, Jug. čehosl. liga, Jugoslov. Matica, društvo „Jadrana“, Slovanska čitalnica, Zel. dr. „Drava“, Per. društvo „Zarja“, Učiteljsko društvo, Ljudska univerza, Oblastni odbor Orjuna.

m V Italijanska letovišča? Iz občinstva smo prejeli: V Mariboru govorijo, da so razne slovenske dame letos podajo na letovišče v Italijo. Ne moremo tega razumeti, ker imamo divno Dalmacijo. Treba si bo zapomniti ona slov. podjetja, ki trošijo svoj denar namestu v domovini pri Lahih.

m Koncert Glasbene Matice v Mariboru. (»Majski dan«). Ena najtežjih pesmi, ki jih je do sedaj zapel moški oddelek Pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru, je brez dvoma krasna in globoko zamišljena kompozicija »Majski dan« od Hochreiterja. Besedilo je zložila znana samostanska pesnica M. Elizabeta v Ljubljani. Pesem sama govori o kratki in sladki ljubezski sreči, o nepozabnih sprehodih med valovečim žitnim poljem in škrjančevem žvrgolenju v zraku. Sreča je bila kratka, sledi ji zapuščenost. Slika te notranje osamljenosti je ostra jesenska burja, ki neusmiljeno brije črez gole in zapuščene stepe. Ves raj kratke radosti, pa tudi neukročen obup zbog izgubljenega maja mladega življenja nam v glasovih kaže komponist v »Majskem dnevu« ki je po mojem okusu ena najlepših modernih pesmi, kar jih sploh imamo. Kakor rečeno, težka je pa tudi, da se je ne bo kmalu lotil kak moški zbor. Glasbena Matica jo proizvaja kot prva. — (Božična uspavanka.) Nekaj popolnoma drugega kot »Majski dan« je Emila Adamičeva »Božična uspavanka«. Na staro narodno besedilo »Sveti Jožek, stari možek, lepo živo brado ima, z roko giblje, z nogo ziblje, lepo dete Jezusa, je zložil Adamič presrčno, zibajočo se pesmico, ki se guga v glasovih kakor nežna zibelka v kmetijski hiši. Ta pesem za-

hteva izredno fineso predavanja in bogatost še dolgo vrsto let prav rado slišana točka koncertnih programov. Matica jo poje kot prva ter jo bo istotako kot »Majski dan« pela tudi na turneji.

m Dobrodelni koncert v prid otroški bolnici. Kakor smo že poročali, priredi Pomladek rdečega križa na inicijativo mariborskega slovenskega ženskega dr. v nedeljo 3. maja v narodnem gledališču dobrodelen koncert v prid otroški bolnici kraljice Marije po sledečem vzporedju: I. Dobro jutro, Večerni zvonček, narodni. Poje deška osn. šola, II. Vesela pevka, Hladnik; Barčica, Kosi. — Poje dekl. osn. šola I. III. Idrijske narodne, zbral Šantel; Uspavanka, Premrl; Jurjevanje, Adamič. Polje dekl. mešč. šola II. IV. »Pri mamici je raj«, pravljica igra v 4 dejanjih s plesom vil, palčkov in cvetic v pomladanski noči. Igrata dekl. mešč. šola II. in dekl. osn. šola IV. V. Živa slika: »Pomladek rdečega križa«. — Ker so takle mladinske prireditve v našem mestu nekaj redkega, zato ne zamudimo prilike ter pohitimo v nedeljo mnogostevilno v naše gledališče, da vidimo, kaj zmore naša mladina, naša deca. Z ozirom na dobrodelni namen so določene operne cene.

m Beležimo. »Ciller Zeitung«, ki se v zadnjem času posebno odlikuje po strupenih izpadih proti vsemu, kar je slovenskega, je dobesedno objavila članek »Naše Straže« o narodnosti in teroru. Tako ima včasih tudi g. Schauer dopajdenje nad klerikalno »doslednostjo«.

m Iz policijske kronike. Aretirana sta bila pleskarski mojster P. F. in ključavničarski pomočnik K. A., ker sta se v neki gostilni v Vetrinjski ulici stopala in začela razbijati. Povod so bili neki stari obračuni med njima. — V versko blazni ženski, o kateri smo poročali minule dni, so prepoznali Marijo Kiseljak iz Sv. Kungote pri Ptuj. Danes jo je policija izročila njenemu bratu Matevžu, posestniku istotam. — V tukajšnjem baru je nastal snoči mal incident. Neki višji državni uradnik je namreč naročil kavro v slovenščini, kar je dalo pri so sedni mizi sedečemu Hermanu P. iz Ljubljane povod za opazko: »In Marburg wird nur deutsch gesprochen«. Posredovala je policija, ki je dala ljubljanskega »Nemca«, čigar ima pa je pristno slovensko, legitimirati.

m I. Velika javna tombola. Podružnica društva nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev v Mariboru priredi na Glavnem trgu dne 10. maja, v slučaju slabega vremena dne 17. maja ob 15. uri veliko javno tombolo s krasnimi dobitki in sicer: I. tombola: spalna oprava vrednost 6000 din.; II. tombola ženski šivalni stroj Singer, vrednost 4500 din.; III. tombola moško kolo »Neger«, vrednost 3600 din.; IV. tombola kuhinjsko posodje vrednost 2000 din.; V. tombola 4 mt. bukovih drv vrednost 800 din. Poleg tega bo 10 petkov, 25 četvork, 100 terni in 150 amb. Vsaka tablica stane samo 2.50 din. Prodajo jih vsi pismonoši in tabačne prodajalne. Dobitki so izloženi v oknu trgovine združenih mizarjev na Grajskem trgu št. 3.

m Prostovoljno gasilno društvo v Pobrežju ima na binkoštni ponedeljek dne 1. junija svojo poletno veselico.

m Majniški pozdrav, v obliki od otrok slikanega knjižnega znaka pošlje podporno društvo za revne učence vsem staršem in mladim ljudem z iskreno prošnjo, da zanj žrtvujejo za prvi maj dva dinarja. S tem pomladanskim darom hoče društvo našim revčkom oskrbeti perilo. Saj nad tristo otrok nima najpo trebnjega — čiste srajce. Odbor prosil in upa, da nikdo udane nujne prošnje ne bo odklonil.

m Tamburaška damska kapela z petjem koncertira od 1. maja dnevno od 20.30 do 1.30 v koncertni kavarni »Evropa«.

m Udruženje Jugoslovanskih narodnih železničarjev priredi dne 1. majnika 1925 v vseh prostorih Narodnega doma veselico, združeno s proslavo 15letnice obstoja podružnice. Začetek ob 18. (6.) uri. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi ujudno vabi vse narodno občinstvo. — Odbor.

m Mariborsko slovensko žensko društvo, odsek za pospeševanje obrti, prične zopet z večernim tečajem za šivanje ob 17. uri v državnem ženskem učiteljskem, Zrinjski trg 1. Prijave sprejema in pojasnila daje ga Zlata Brišnikova v Slovenski ul.

Poslovni večer znamenitega Heloplia Trio se vrši danes zvečer v Klub-Baru.

m Kavarna mestni park. Dnevno svira prvovrstni duo Mirko Hercer in Smid od 21. do pol 3. ure. Na 1. maja pri lepem vremenu tudi popoldne od 16.—18. ure.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Četrtek, 30. aprila: »Tri sestre«, Ab. D. (Kuponi).

Petek, 1. maja. Zarto.

Sobota, 2. maja. »Marta« ab E. Premijera.

Premijera komične opere »Marta« na našem odru. V soboto, 2. maja vprizori mariborska opera eno najpopularnejših oper svetovnega repertoarja Flotowa »Marta«. Kot smo že poročali je bila prva vprizoritev te opere 25. nov. leta 1847 na Dušaju. Uspeh je bil nepopisen in »Marta« si je priborila namah pot širom evropskih odrov. Zlasti so napravile to opero tako zelo popularno prikupljive, razkošne, takorekoč narodne melodije. Mnoga mesta iz »Marte« so stalne repertoarne točke najrazličnejših orkestror. Radi svoje romantične pestrosti, lepe in bogate melodioznosti bo »Marta« nedvomno tudi pri nas močno ugajala. — Fridrich Flotow se je rodil 27. aprila 1812. v Mecklenburgu kot sin plemenitaških staršev. Že v zgodnji mladosti je čutil veliko veselje do glasbe, a si je le z veliko težavo izprosil dovoljenje za glasbeni študij. Kot 16. leten mladenič je odšel v Pariz, da bi se bil popolnoma posvetil glasbeni umetnosti. Od leta 1835—63 je bil Flotow tudi intendant dvornega gledališča v Schwerinu. Umrl je 23. januarja 1883. v Darmstadt. — Naslovna partija »Marje« je o rokah gđ. Vladimirove, dalje sodelujejo gđ. Lubejeva ter gg. Petrovski, Govorov, Oksanski, Janko itd. Dalo je naštudiral ravnatelj opere g. A. Mitrovič, ki obenem tudi dirigira in režira.

Začetek gledaliških predstav s 1. majem ob dvajsetih (osmih zvečer). Opozarjamo cenj. občinstvo, da bo začetek predstav s 1. majem ob 20. (8. zvečer) kot je to običajno v poletnem času. Sebojna premijera opere »Marta« se vrši torej že ob 20. uri.

Gledališki lepaki o priliki vprizoritve »Marte«. O priliki vprizoritve opere »Marta« bo v lažje razumevanje opere, na drugi strani gledališkega lepaka natisnjena njena vsebina.

Ideal vsake gospodinje je

„ZLATOROG“ terpentinsko milo!

Iz demokratske stranke.

SHODI IN SESTANKI SDS V MARIBORSKI OBLASTI.

1. maja: Rogatec, občni zbor krajevne organizacije;
2. maja: Rogaska Slatina, občni zbor krajevne organizacije;
- Šmarje pri Jelšah, občni zbor krajevne organizacije;
- Krčevina pri Mariboru, občni zbor krajevne organizacije;
3. maja: Mestinje, občni zbor srezke organizacije za srez Šmarje;
- Maribor, občni zbor srezke organizacije za srez Maribor, desni breg;
- Sv. Benedikt v Slov. gor., občni zbor krajevne organizacije;
- Sv. Lenart v Sl. gor., občni zbor krajevne organizacije;
- Sv. Trojica v Slov. gor., ustanovni občni zbor krajevne organizacije.

—□—
Nova krajevna organizacija SDS se je v nedeljo 26. tm. ustanovila na Ptujski gori ob lepi udeležbi somišljenikov iz Ptujke gore, Majšperka, Narapelj itd. Iz Ptujke so prispele številne delegati srezke organizacije. Po poročilih gg. dr. Salamuna, Iv. Pečeta st., Kašparja in drugih je bil izvoljen odbor pod predsedstvom posestnika Ivana Pečeta st. Pristopilo je takoj na zboru 20 članov, vsak dan pa se priglajajo novi. Zborovalci so sklenili in poslali pozdrave in zaupnice gg. dr. Pivku, dr. Žerjavu in Svet. Pribečeviču. Živela nova posestina!

Kultura in umetnost.

Ivan Ašič

Glazbena matica v Celju.

Slika glasbenega življenja in dela v malem mestu.

Dne 18. majnika 1925 priredi Glasbena Matica v Celju svoj VII. mladinski koncert. Ob tej priliki ne bo škodilo, če javnost seznanimo z delovanjem tega našega odličnega glasbenega zavoda.

O glasbenem zavodu kot takem moramo govoriti šele od onega dne, ko je v jeseni 1923. leta prevzel vodstvo gosp. ravnatelj Sanein. Do tedaj je bil zavod neurejen, v razsulu, tako da so ga gojenei zapuščali rapidno. Voditelj zavoda je bil neki g. Stolz, poleg njega je poučevala gđa. Novakova in g. Kubišta kot pomožni učitelji. Poučevalo se je vijolino in glasovir, zavod je obiskovalo 50 do 70 gojencev. Ni duha ni sluha ni bilo o kakik organizaciji in sistematičnem delu, ni bilo ne prireditev ne predavanj.

Svest si težke naloge se je lotil gosp. Sanein z vso mladinski ožjevitostjo dela po programu, ki si ga je prinesel seboj. Zavedal se je, da je pokojna Avstrija zanemarjala med našim narodom glasbeno izobrazbo predvsem na instrumentalnem polju in da smo tu najbolj odvisni od inozemstva. Reorganiziral je šolo po vzoru ljubljanske Glasbene Matice in uvedel tudi razdelitev učne snovi na posamezne letnike instrumentalne šole. V prvem letu svoje službe 1923-1924 je imel pouk samo še v gosli in glasovirju. Zaupanje pa je zavod že pridobil in je število gojencev naraslo na 124.

V letošnjem šolskem letu se je pouk razširil, število gojencev je naraslo na 204, od teh se šola v solopetju 14, na gosli 98, na glasovirju 80, vijoli 2, čelu 2, kontrabasu 3, klarinetu 3, pozavni 2, teoretičen pouk poseča 80 gojencev, mladinsko petje 70.

Učiteljske moči so 4 stalne: ga. Božič-Novakova, g. E. Franzot, ga. Mirca Saneinova, g. Karol Sanein, in 4 pomožne: gđena. M. Verbičeva, g. Ciril Pregelj, g. Ivo Petrak in g. Miha Kindlhofer, tedaj skupno 8 učiteljev.

Šola je imela javna predavanja: lansko leto 2, letos bodo 3. Ustanovil se je godalni orkester, večinoma iz zavodovih gojencev, ki ima redne vaje in je nastopil že ob raznih prilikah s klasičnim sporedom, omogočil je lani tudi opereto v gledališču, sodeloval je pri cerkvenem koncertu 5. tm. skupno s cerkvenim zborom. Vršijo se tudi matineje.

Ravnateljstvo prireja mladinske koncerte s predavanji, kar smatra za glavni cilj svojega delovnega programa. 18. maja se vrši že VII. mladinski koncert. Pri teh koncertih mora nastopati zavodovo učiteljstvo, vabijo se tudi sodelovalci. Zavodovo učiteljstvo pri tem ne dobiva rednega honorarja. Mladinske koncerte pridno poseča tudi širše občinstvo.

Po inicijativi in predlogu ravnateljstva se je ustanovila koncertna posredovalnica, da se potom nje privabi razni umetniki in da se na ta način nudi občinstvu umetniški užitek in izobrazba v glashi. Pod firmo Glasbene Matice so dosedaj nastopali: kvartet Zika, Anton Trošt, Ciril Ličar, Juro Tkalič, Josip Rijavec, Stanko Premrl, Pavla Lovčeva, dr. Rigo, Janko Ravnik, Karol in Mirca Sanein. Razum 2 cerkvenih koncertov je koncertna posredovalnica omogočila tudi mariborski Glasbeni Matici krasno uspelo prireditvi Mrtvaškega ženina, poleg tega Osterčev kompozicijski koncert in plesni večer Rut Vaupotičeve.

Koncertna posredovalnica pod vodstvom g. dr. Sajovice je zelo agilna in je finančno tudi pomagala šoli k razbremenitvi dolga, ki je bil ostal še iz prejšnjih časov. Lansko leto se je zbil star dolg 18.000 Din, tudi letos se pričakuje razveseljiv račun ob koncu šolskega leta brez deficita.

V celem se je vršilo 17 koncertnih prireditev pod firmo Glasbene Matice, ki jih je sama aranžirala, nadaljnih 18 koncertnih prireditev je Glasbena Matica omogočila s tem, da je nastopal njen orkester ali pa učne moči zavoda. Vse to se je izvršilo v kratki dobi 18 mesecev, kar je dovolj pomembno za majhno mesto Celje s 7000 prebivalci. Tako delovanje zasluži vse priznanje. Koliko velikopoteznejše pa bi bilo, če bi tem idealistom, prežetim iskrene ljubezni do domače glasbe, stal na razpelo go mogočen mariborski glasbeni aparat!

—□—

x Nova Evropa. Izšla je 12. številka »Nove Evrope« s sledečo vsebino: Paul Louis Courier (I. Pasarié). — Spijunaža u Švajcarskoj za vreme rata (M. C.). — Prosvetni pregled: Jevrejski univerzi-

tet u Jeruslumu (A. Licht). Politički pregled: Snaga bez očiju (Jaša Prodanović). — Beleške: »Grebeni jedinstva« (C). »Nova Evropa« izhaja trikrat na mesec in se naroča v Zagrebu, Preradovićev trg br. 9-II.

Sokolstvo.

o Šestanj. Kakor prerojen je začel po preobratu naš Sokol delovati, raztezati svoja krila in — danes imamo svoj dom. Imamo pa tudi že dokaj lepe uspehe: telovadba, gledališče in salonski orkester kar tekmujejo v narodnem delu. Dne 10. maja, o priliki župnega izleta v Šestanj, se vrši slavnostna otvoritev našega sokolskega doma. Velike so bile naše dosežanje žrtve, še večje nas čakajo. Sedaj pa je še stvar vseh sokolsko mislečih, da nam pripomorejo premagati težke gmojne obveznosti, katerim se nismo mogli izogniti. Na podoben program se še povrnemo. Na evdenje! Zdravo! Odbor.

x Nova knjiga. Sokolsko društvo I. v Zagrebu je sklenilo zbrati in izdati celokupna dela znanega sokolskega delavca, brata dr. L. Popovića, ki jih je napisal in objavil v raznih listih tekom 20 let. Knjiga z naslovom »Sokolske reči L. Popovića«, ki jo je uredil verni sodelavec pisatelja, brat D. Bogunović, bo razdeljena v 2 dela po časovnem nastanku člankov. V vsakem delu bodo članki razdeljeni v delove: tehnične in organizacijske. I. del bo tiskan v cirilici (kakor so bili objavljeni tudi članki), drugi v latinici. Knjiga, ki bo imela gotovo veliko sokolsko vrednost in bo lep donešek h historijatu ustvarjanja jedinstvene jugosl. sokol. organizacije, stane v prednaročilu le 32 din. Želeči je, da si jo nabavi čim več članstva. Ker je višina naklade odvisna od prednaročbe, pozivamo vse one, ki si hočejo knjigo naročiti, da se čimprej prijavijo v društveni pisarni. Zdravo! Odbor.

Sport.

: Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« priredi v nedeljo, dne 3. maja nabiralni dan po mestu v prid klubove zastave, ki se bo slavnostno razvila na Bimkošino nedeljo. Istega dne popoldne bo v kadetnici velika vrtna veselica.

: Stanje nogometnega prvenstva v Sloveniji. V prvem razredu je prva Ilirija z 23 točkami, sledi Rapid 12, Hermes 11, Jadran 10, Maribor 9 točk (vsled boljšega razmerja golov je pred Primorje, ki ima takisto 9 točk), končno je Celje z 2 točkami. V drugem razredu je na prvem mestu Merkur z 19 točkami, sledi Svoboda z 8, Ptuj z 7 in Mura z 3 točkami. »Merkur« je zagotovljeno prvo mesto.

: Hazena Zagreb : Ljubljana 19 : 1 (12:1). V reprezentančni tekmi obeh mest je sigurno zmagala ženska rokometna družina Zagreba. Pričakovani večji odpor Ljubljane je izostal. Ljubljancem so popolnoma odpovedale v obrambi. V družini Zagreba se je posebno odlikovala Tomljenovića, najboljša napadalka Jugoslavije, ki je sama zabila 11 golov. Igralo se je v Zagrebu. Lani v jeseni je Zagreb premagal Ljubljano v Ljubljani z rezultatom 9:2. — Državno prvenstvo v hazeni ima BSK (Beograjski sportski klub), ki je premagal igralke Haška v prvenstveni tekmi z rezultatom 10:4 (7:2).

: Kakor doznavamo, ustanavlja naš »Maribor« žensko rokometno družino ter bomo kmalu zopet imeli priliko gledati izvajanja te lepe sportne panoge. Zatrjuje se, da namerava tudi Sportvereinigung »Rapid« uvesti hazeno.

: Nels Nelson je skočil na smučeh 73.2 m ter s tem dosegel nov svetovni rekord. Mož je seveda skakal v Ameriki, ker pri nas letos ni snega.

: Prireditelj specialne športne razstave na letošnjem velesejmu od 29. avg. do 8. septembra. Kakor čujemo, se namerava na letošnjem velesejmu prirediti specialna razstava vsakovrstnih športnih predmetov z sodelovanjem vseh športnih društev. Razstava, ki naj bi podala pregled delovanja naših športnih klubov bo vsakomur največjega vzgojnega in propagandnega pomena. Obenem bi podala revijo najmodernejših športnih potrebščin. Naš šport se nahaja še v povojih in nikakor še ni tako razširjen med narodom kot v drugih državah. Ideja razstave bo sigurno pripomogla k nadaljnjemu razvoju in velikemu razmahu moderne športne misli, ker je uspeh z ozirom na ogromni obisk, ki ga izkazujejo naši vsakoletni velesejmi zagotovljeni. Želimo, da se ideja realizira in do nese našim športnikom obilo sadu za veliki trud, ki bo z to prireditvijo zvezan.

Socialna in gospodarska vprašanja.

Zanimiv spis o stanovanjskem vprašanju.

(Študija o stanovanjskem vprašanju. — Sestavil Filip Uratnik. Publikacije Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, zvezek II.).

Pred nekaj dnevi je izšla 48 strani obsegaajoča brošura, spis znanega socialnega delavca in organizatorja g. F. Uratnika: »Študija o stanovanjskem vprašanju«. Stanovanjsko vprašanje je pereč in težak problem naših mest, ki se ga doslej še nihče ni lotil niti v teoriji niti v praksi tako intenzivno, kakor bi to vprašanje zaslužilo. Bili so razni predlogi in poskusi; listi so prinesli že marsikako razmišljanje, nekateri posamezniki so mu skušali priti do dna, vendar pa ga ni nihče zagrabil tako temeljito kakor g. Uratnik v tej svoji brošuri. Dasi ravno njegov spis ni zaključena vsestranska študija o tem problemu, ki se razteza na socialno, narodogospodarsko, politično, higijensko in celo moralno področje, so vendar v njem zbrani najpotrebni podatki in tako razvrščeni, da dobi čitatelj nekako diagnozo, pa tudi že terapijo te družabne bolezni — če naj uporabimo medicinsko primero.

Pisec pravi v uvodu, da je njegov spis nastal iz beležk in pripomb, ki so bile sestavljene v naglici za razne ankete in da je potem ta material kritično obdelal in ga izpopolnil s statističnim gradivom. Spis naj bo »pripomoček za boljše razumevanje vseh problemov, ki so v zvezi s pomanjkanjem stanovanj«. Namenjen širši javnosti ustreza po obsegu in vsebini popolnoma nalogam takega pripomočka.

Spis je razdeljen na 7 kratkih poglavij in ima za dodatek še pregled povojne gradbene delavnosti v raznih državah in pa statistično prilogo.

V prvem poglavju razpravlja pisec o činiteljih, ki vplivajo na pomanjkanje stanovanj. To so predvsem prirastek in sestava prebivalstva, izseljevanje in vojne ter povojne razmere. V drugem poglavju se razmišlja posebej pomanjkanje stanovanj v naših avtonomnih mestih. Tu sklepa, da bi se morala po statistični cenitvi dograditi v avtonomnih mestih in večjih industrijskih krajih Slovenije v razdobju med letom 1916.—1930. nad 12.000 stanovanj. To je minimalna cenitev, v katero niso všteti obrtni lokali. Vojne in povojne razmere so zaustavile zidanje, prebivalstvo pa je raslo. Veliko stanovanj se je izpremenilo v obrtne lokale in dvojna stanovanja. Razmišlja o upadku in prirastku prebivalstva v avtonomnih mestih, objavlja pisec veliko zanimivih podatkov, ki utemeljujejo njegov nadaljnji sklep, da je treba dobiti normalno gradbeno delavnost in smoteno organizirati gradbeno podjetnost. V nadaljnjih poglavjih skuša pisec priti do jedra najtršemu orihu: razpravlja o tem, kaj bi bilo treba storiti za financiranje gradbene akcije in kako dobiti potreben kapital. Tuka pa takoj stopi v ospredje njegov socialno-ekonomski značaj. Pisec vprašuje in nato odgovarja: »Ali more naše narodno gospodarstvo take izdatke spleh prenesti? Njegov odgovor je, da je treba naše kapitalne bolj mobilizirati in pritegniti v gradbene investicije. S tem pa se povsem logično sproži vprašanje: »Ali more rešiti svobodno gospodarstvo gradbeni problem?« V poglavju o financiranju gradbene podjetnosti, ki zaključuje pisčeva izvajanja, je vrsta migljajev in nasvetov glede podrobne organizacije gradbene podjetnosti.

K izvajanjem g. Uratnika bi lahko strokovnjak pristavil marsikako opazko, ki bi vrgla nekoliko drugačno luč na ta ali oni problem, nihče pa bi jim ne mogel odreči resnosti in prevdarnosti. Tudi najtrdovratnejši zagovornik mančerskega liberalizma in njegovega: laissez faire, laissez passer, bo moral priznati, da je s tem vprašanjem zavzeto obče socialno vprašanje ali z drugimi besedami: da popolna svoboda kapitala ne znači več rešitve stanovanjskega vprašanja. Vendar pa se v vprašanju, kako uporabiti kapital za socialne akcije, kako združiti omejitve s svobodno inicijativo, lahko mnenja razhajajo.

Vsakovogar bo zanimal že omenjeni pregled gradbene delavnosti v raznih državah. Tu bomo podatke o Angliji, Franciji, Belgiji, Italiji, Nemčiji, Avstriji in Čehoslovski. Vrlo zanimiva je tudi statistična priloga, ki izpopolnjuje

je posamezna poglavja. Tu so predvsem podrobni podatki o gibanju prebivalstva, nato sledi statistika avtonomnih mest s podatki o stanju hiš, o stanovanjih itd. Zanimiv je pregled o višini stanarin, dalje pregled hranilnih vlog v denarnih zavodih v Sloveniji, ki naj pokaže moč našega kapitala. Brošura zaključuje pregled gradbenih stroškov z gradbeno statistiko.

—□—

Naša zunanja trgovina v l. 1924.

Bilanca prvič aktivna.

Leto 1924 znači za jugoslovanski izvoz in uvoz leto napredka. Pogajanja za sklenitev trgovskih pogodb s sosednjimi državami kakor z Italijo, Avstrijo, Čehoslovako so imela na naše gospodarsko življenje deloma dober upliv.

Iz tabele našega izvoza v 1924, ki jo je izdelalo finančno ministrstvo, je razvidno, da so bili naši glavni odjemalci vrstoma Italija z 1 milijardo 687.588.181 D, Čehoslovaka z 1 milijardo 648.780.340 D in Avstrija z 1 milijardo 625.811.874 D, kar je 62% celokupnega izvoza, ki je znašal v vrednosti 9.538.774.432 D.

Iz izvozne statistike posnemamo, da so glavni izvozni artikli les, žito in živina. Na prvem mestu izvoza je les (stavbeni gorivo itd.) v vrednosti 1780 milj. D, večinoma za Italijo (70%). Drugo mesto med izvoznimi predmeti zavzema žito (pšenica) v vrednosti nad 800 milj. D, in sicer za Čehoslovako (22%), Avstrijo (18%) in Ogrsko (17%). Tretji glavni izvozni predmet je govedo v vrednosti 745 milj. D. Glavni konsument živine je bila Avstrija, nadalje Italija, Grčija i. dr. Nadaljnji važni izvozni predmeti so jajca v vrednosti 618 milj. D (za Švico, Avstrijo, Italijo) meso, moka, prečišči, itd. Iz izvoza po predmetih je lahko razvidno, da je naša država kot agrarna država važen činitelj na srednjeevropskem trgu.

Pri jugoslovanskem uvozu v l. 1924 so najbolj udeležene visoko pred ostalimi državami Italija v vrednosti 1690 milj. D (20.5%). Kot prva, Čehoslovaka v vrednosti 1649 milj. D (20.1%) kot druga in Avstrija v vrednosti 1625 milj. D (19.8%) kot tretja država. Nadalje sledijo Anglija (10%) Nemčija (8.3%) itd. Celokupni uvoz je znašal v l. 1924. 8.221.743.552 D.

Glavni uvozni predmeti so: bombaževina (volna, manufakturno blago itd.) v vrednosti 2500 milj. D, nadalje železni predmeti, stroji, aparati, sladkor, kava itd. Italija je uvozila v našo državo predvsem bombaž in steklo; Čehoslovaka bombaževino, sladkor, železne predmete, steklo, Avstrija pa železne predmete, stroje, aparate, surovo železo, usnje.

Bilanca naše zunanje trgovine v l. 1924 je torej za okroglo 1300 milj. D aktivna.

—□—

Epidemija samomorov v Budimpešti.

Vzroki so globoko socialni.

Že nekaj mesecev vznemirja madžarsko javnost, predvsem pa politične, socialne in zdravniške kroge visoko število samomorov, ki je doseglo že tako višino, da je samomor postal na Madžarskem vsakdanji socialni pojav. V zadnjih treh mesecih se je usmrtilo več ljudi kakor tekom treh let pred vojno. Značilno je, kako so se spremenili vzroki samomorov. Predvojnimi samomorom je bil glavni motiv nesrečna ljubezen; sedaj pa so vzroki preekonomsko-socialnega značaja, kakor velike izgube na borzi, visoki dolgovi, izgubljene časti. — Kljub temu, da se je v zadnjem času utrdila budimpeštanska borza, je vedno več samomorilcev. Ta katastrofalni socialni pojav ima svoj glavni razlog v brezposelnosti in bedi. Način življenja v širših masah se je v primerjavi s predvojnimi časom zelo predrugačil. Ljudstvo živi največ od krompirja; konsum mesa je minimalen, tako tudi konsum kruha; lansko leto so pečtanski peki pekli kruha za eno tretjino manj kakor v l. 1923. Letos je padel konsum kruha za nadaljnjih 40 odstotkov. Posledice tega se vidi predvsem pri otrokih; statistika o naravnih umrljivosti otrok je dosegla nečuvno višino. Po budimpeštanskih predmetjih se potika na stotine gladne in moralno propale dece. V zadnjih dneh so dobili pri samomorilcih pisma, v katerih imenujejo kot vzrok prostovoljne smrti nesrečne razmere, v katere so zali in da ne morejo še dalje gledati, kako propadajo lastni otroci.

Mariborska bolnica.

Nekaj o njenih finančnih razmerah.

Ker se širijo med občinstvom razni očitki o prevelikem številu strežniškega osebja in o previsokih oskrbnih taksah v mariborski splošni bolnici, smo dobili na razpolago gradivo, na podlagi katerega lahko tudi mi ugotovimo sledeča splošno zanimiva dejstva.

Do l. 1918. je imela bolnica samo dva oddelka, kirurški in interni. Odkar pa se je v novi državi povzdignil in razširil pomen naše bolnice, so se ustanovili poleg razširjenega kirurškega oddelka, venerološki in dermatološki oddelki, za očesne, nosne in za ušesne bolezni ter rentgenološki laboratorij. Vsled teh novih potreb se je tudi število bolničarskega osebja povečalo tako, da je sedaj 7 operac. sester in instrumentark, 20 sester bolničark, 1 babica, 1 oper. strežnik, 4 strežaji in 7 strežnic, kar je z ozirom na obsežnost obrata reducirano na minimum.

Nameščence bolnice kakor tudi bolničarke in strežniški personal plačuje država iz posebnega kredita za osebne prejemke. Zato se oskrbne takse, ki jih plačujejo bolniki oziroma bolnišnica blagajna ali država, uporabijo le za vzdrževanje bolniškega obrata in za nabavo vseh potrebščin. Na višino oskrbnih torej izdatki za plačevanje personala nikakor ne vplivajo.

Točasnno znašajo oskrbinske takse za III. 30 din., za II. razred 75 din. Oskrbnine se določujejo na podlagi povprečnih izdatkov iz prejšnjih let in proračuna za tekoče leto. Ako primerjamo sedanje oskrbinske takse z onimi iz l. 1913 (n. pr.: za III. r. 2 K 50 v), vidimo, da sedanje takse po indeksu še ne dosežajo predvojnih. Primankljuje je preje krila dežela iz svojega ubožnega sklada, sedaj krije država z dotacijami in subvencijami.

Zanimivo je primerjanje izdatkov bolnic v l. 1913 in 1924. Stroški v l. 1910. so znašali 252.326 K (kar odgovarja današnjemu indeksu 4.037.216 din.), v letu 1924 pa 2.641.228 din. Glavne postavke so prehrana (1924. 1.622.679 din.), kurjava in vzdrževanje poslopja. Z ozirom na ogromni porastek cen v omenjenih postavkah je bila zelo važna postavka za nabavo inventarja (instrumentov), reducirana na minimum. Vendar je razvidno iz te statistike, da so bili stroški za l. 1924 relativno in absolutno nižji od onih v 1913.

Interesantno je pregledati, kdo plačuje oskrbinske takse. Na prvem mestu je država z 50%, nato razne ustanove za zavarovanje delavcev (Okrožni urad za zavarovanje delavcev, bratovske skladišnice idr.) z 22%, posamezne osebe s 16%, inozemski fondi s 5%; ostalih 7% odpade na brezplačno zdravljenje drž. uradnikov na račun bolnice, za katerih oskrbo ne dobi bolnice nikakega povračila.

—□—

PREMOVANJE PLEMENSKIH BIKOV V SREZU MARIBOR, DESNI BREG.

Pri licencovanju plemenskih bikov dne 20. in 22. aprila 1925 so dobili nagrade sledeči bikorejci:

I. državne nagrade: Robič Srečko, veleposestnik v Limbušu 500 din. Franjež Jernej, posestnik v Bohovi in Pašniška zadruga Limbuš-Ruše po 400 din. Po 250 din. pa: Oskrbništvo grofa Meran v Vrhovem dolu, Divjak Matija, posestnik v Orehovi vasi, Jug Josip, posest. v Rušah.

II. okrajne nagrade: Oskrbništvo Sv. Pavel v Limbušu 200 din. Po 150 din. pa: Maher Franc, posestnik v Dolgošah, oskrbnništvo grof. Alberti v Limbušu, upraviteljstvo kn. škof. posestva »Betnava« v Radvanju, Jug Josip, posestnik v Rušah, Vrecl Roza, posestnica v Zrkovcah, Blaže Matija, posestnik v Činžatu, oskrbnništvo graščine Slivnice v Slivnici, Pristovnik Franc, posestnik v Sp. Radvanju, Dobnik Marija, posestnica v Rudečem bregu 140 din. Komauer Peter, posestnik v Slivnici 120 din. Plečko Simon, posestnik v Račah 100 din. Po 80 din. pa: Finguš Franc, posestnik v Gorici, Čebe Herman, posestnik v Zg. Hoči, Kac Mihael, posestnik v Razvanju. — Nagrade se naj dvignejo takoj, najkasneje pa v 8 dneh pri okrajnem zastopu v Mariboru, Koroška c. 26.

Jadranska noč
maj 9. maj
Narodni dom, Maribor

Udobnosti ameriških hotelov.

Da primerjamo z našimi hoteli.

Evropskega potnika se polasti občudovanje že v trenutku ko vstopi v ameriški hotel. V dvorani hotela dobi potnik vse, kar potrebuje. Trgovine imajo dvoje vrat in izloži: ena na ulico, druga v dvorano. Dobiš vse trgovine od brezalkoholnih pijač, tobaka, brivnic, apoteke, pošte, prodaje železniških in gledaliških kart do bogatih izbir oblek, čevljev, klobukov itd.

V hotelu najdeš več restavrantov, kjer lahko obeduješ, zvečer pa vležeš v Jazz-bande. Restavrantni nosijo razna imena. Pod zemljo je zajtrkovalnica in »krtovi prostori«, v pritličju so razni deli, ki imajo razna imena kakor kavarna, obednica, Soda Fontaine, kjer dobiš samo kruh z ledeno Crema-sodo. Na strehi je strešni vrt, ki je odprt sam po sebi. V hotelu so menjalnice; tu dobiš tudi poročila z borze in trga.

Še skrbnejši konfort pa kaže soba ali družabni lokali ameriškega hotela. V sobi najdeš priprave za mrzlo, ledeno in vročo vodo. V vratih je omara, ki se da odpreti od zunaj in znotraj. V to omaro postaviš čevlje, obesiš obleko, rokavice, perilo. Zjutraj najdeš vse očiščeno, zlikano umito. V pisalni sobi dobiš poleg pisalnega orodja in papirja vozne načrte, razne sezname; vse, kar potrebuješ, za zvezo s svetom. — Ob vzglavju postelje je telefon, ki te zveže z vsem mestom in svetom. V svrhu regulacije temperature so v sobi električne naprave. Vsako jutro so na razpolago v sobi novi časopisi. Značilno je, da tudi ameriški hotel ne pozabi na potnikovo krščanstvo. Na vsaki mizi

Lepota v luči zgodovine.

Lepotice davno zašlih časov. — Okus nekdanjih dob.

Vsaka epoha človeške zgodovine je imela svoj tip lepote. Bil je nosilec časa; dal je posameznim dobam tudi ime. Resni filozofi, globoki misleci niso nič manj nego pesniki in umetniki opevali lepoto.

Sv. Ivan in sv. Avgustin, dva cerkvena očeta, sta se divila neumrljivi lepoti. Prvi je dejal: Vsi zemeljski cveti ne nudijo gledalcem očem tako milega prizora kakor lepo deťe v cvetoči dobi. — Drugi je rekel: Obstojata dve vrsti lepote, prva, ki se opazuje z očmi in druga, ki topi srce. Ne samo ti sveti očetje, ampak cela vrsta drugih veleumov je kovala čim lepše izraze lepote. Tako Platon, Schelling, Kant, Baisac in dr. Shakespeare je rekel: »Vsi govorniki so nemi, kadar govorijo lepota.« About je dejal: »Lepota ima to prednost pred bogastvom, ker osreči tisoče ljudi, a nič

ne potroši.« Na račun lepote seveda ne manjka tudi objestnih aforizmov. Tako pravi Oxensierov aforizem o lepoti, da je lepota podobna porcelanski vaz; divimo se ji, ker ne poznamo njene vsebine.

V novejšem času so merili nekateri statističarji lepoto s — centimetri. To postopanje je pokazalo, da so imele vse znane lepote v prejšnjih časih enake proporcije, ki tvorijo harmonijo ženskega lika. Tako je dognano, da so imele skoro vse lepote enako dolg obraz, tako n. pr. markiza Montespan, markiza Pompadour, madame de Maintenon, Marion Delorme, Maria Antoinetta, madame Recamier.

Vključ mnogim velikim, tisočkrat so ostale nekatere žene neumrljive radi svoje lepote. Na diven način so uplivala na moške z lepoto telesa in duše. Navadno so spremljale znane moške, kralje, državnike, bogataše.

Vzor take žene je Diana Poitiers, grofica Breze, ki je živela v 16. stoletju. Bila je ljubica francoskega kralja Franca I. Po njegovi smrti ljubica njegovega sina Henrika II. Njemu je bilo 24 let, njej 43! Umrla je stara skoro 70 let, in vendar pišejo zgodovinarji, da je bila še malo pred smrtjo tako inteligentna, sveža in polna ljubezni kakor v mladosti.

Druga, ki nam je znana iz zgodovine, je Ninon de Lenclos. Živela je 91 let. Svojo karijero je pričela s šestnajstim, končala z osemdesetim letom. Danes bi menda kaj takega ne bilo mogoče.

Agnese Sorel je bila ljubica kralja Karla VIII. Njo je ljubil Karl vse svoje življenje bolj nego druge.

Margherita di Valois, prva žena Henryja V., je bila v svoji mladosti najlepša žena Francije. Živela je v 16. stoletju. Ko jo je videl poljski poslanik Leszinski, je dejal: »Po taki lepoti mi ni treba ničesar več videti.

O Margeriti Avstrijski piše zgodovinar Brautome, da je bila najlepša princesa svoje dobe v vsem krščanskem svetu.

Francoski kralj Ludvik XIV. je imel celo vrsto glasovitih metres, med njimi tudi markizo de Montespana.

Znana lepota tiste dobe je bila tudi Marija de Rosani, na katero je padlo oko babjeka Ludvika XIV. Njena lepota jo je uničila. Ko je bila vdova, sta se zaljubila v njo oba svaka. Končno sta jo, ker je ništa mogla dobiti, dogovorno umorila.

Za Ludvika XIV. je bila najbolj znana markiza Pompadour. Ta znana metresa je živela tako razkošno življenje, kakor ga ne beleži zgodovina. Ko je njena lepota bledela in vpadala, je uporabljala vsa sredstva, da ostane lepa. Velik je bil njen strah pred starostjo in jaka želja, da bo vedno lepa.

Xavier de Montepia:

Skrivnost rdeče hiše.

Roman iz francoskega življenja, 75

Komedija je bila igrana tako nerodno, tako nenaravno, da se je takoj opazilo, da nihče ni imel čuta za pretvarjanje.

Grof Ferny je pomislil, kako malo pač lahko računaš na hvaležnost žensk. Tako hladnokrvno je sprejela Margerita vest o Henryjevem odhodu, dočim je on pred nekaj meseci nji na ljubo trgal cvetlice nad prepadom in bi bil skoraj plačal to drznost z življenjem.

Tedaj je vprašal poveljnik:

— Kako odpotujete?

— Pisal sem v Mulhouse, da mi rezervirajo mesto v vlakcu, ki vozi ponoči skozi Vesoul.

— Greste torej nekaj minut pred polnočjo?

— Tako je, dragi poveljnik.

— Potem boste preživeli ves večer pri nas; tukaj boste večerjali, igrali bomo zadnjo partijo šaha, potem vas spremim na vlak, kaj ne?

— Pristanem, ker se bom čutil srečnega, da ostanem do zadnjega momenta pri vas.

Margerita je začudeno pogledala Henryja: Kako naj ona odpotuje z njim, ako ga bo spremljal soprogo do voza!

Začel se je nato navadni, mnogo naravnost razgovor. Poveljnik je vprašal mladeniča, kaj namerava v bodočnosti.

— Gotovo nameravate nekaj mesecev živeti v Parizu, ker vas ni bilo že dolgo.

— O ne, je odvrnil Henry, ni mi mnogo do tega, da bi bil ostal v mestu; pa tudi če bi hotel, ne bom mogel.

— A tako, potem vas kličejo na pot važni razlogi?

— Stvar, ki me sili k hitremu odhodu, je rodbinskega značaja. V štiriindvajsetih urah bom že zapustil Pariz ter odpotoval v Anglijo, a odtod morda v Ameriko.

— V Ameriko! je vzkliknil grof Ferny.

— Da, dragi poveljnik!

— Ali od tam se sigurno vrnete?

— Da, čez dve ali tri leta, ako ostanem živ, se vrnem, — je odvrnil Henry.

— V tamošnjih rekah boste pač našli veliko drugačnih rib.

— Seveda, toda — saj veste, da mi ni mnogo do ribolova; upam, da bom našel tudi kaj izurjenih šahistov.

— Tudi jaz upam. Pa ker že govorite o šahu, vas vabim na eno partijo.

— Grem, pravi Henry.

Malo po enajsti uri, ko je poveljnik svetil pred Henryrom, je le-ta izročil

Margeriti pismo, ki ga je hitro skrila v nedrje.

Pismo je tolmačilo potni načrt, ki je bil sestavljen zelo preprosto in zvito.

XL. Peter.

Ko je prišel Henry tisto jutro po razgovoru z Margerito domov, je poklical slugo.

— Peter! mu je dejal, — pet mesecev si že v moji službi, bil sem ti dober gospodar, kaj ne?

— Ah, gospod! — vzklikne Peter navdušeno in goreče, dolgo bi moral iskati, preden bi našel tako dobrega gospodarja kakor ste vi. Dobro me plačujete in oblačite, nikoli me ne psujete! Malo je takih mest!

— Torej bi ti bilo žal, ako bi me moral zapustiti?

— Ne razumem vas, gospod.

— Vidi, midva se ločiva.

Sluga je pogledal gospodarja s takim pogledom, da je bilo že njega strah.

— Odslavljate me? je vprašal z bolestnim glasom.

— To ne, narobe: izjaviti moram, da sem bil s teboj popolnoma zadovoljen; ali odpotovati moram.

— Če me vzamete s sabo, pojdem z vami, — če treba — tudi na drugi svet.

— To ni mogoče.

— Škoda — velika škoda! To znači zame nesrečo.

— Reci mi, Peter, ali si ti iz tega kraja?

— Da, gospod. Doma sem v Breoche, nedaleč od Luxella.

— Ima tvoj oče kaj zemlje?

— Da — kosček kakor žepni robec. S tem se človek ne more prehraniti.

— Koliko je vreden?

— Dve sto frankov.

— Ako kupiš zraven še zemlje za tisoč frankov, bi mogel s tem živeti?

— Kakor kak gospod! Seveda, ako bi marljivo delal.

— Bi bil tudi srečen?

— Kakor kralj — v dobi, ko se je še kraljem dobro godilo. Ali tu je mala zapreka.

— Tako? Jaz je ne vidim.

— Veste, nimam tisoč frankov.

— Dobiš jih, Peter!

— Toda od koga?

— Od mene, — odvrne Henry.

To je sluga tako presenetilo, da ni verjel lastnim ušesom.

— Ali gospod, jaz vendar nisem zaslužil tisoč frankov.

— No, pa jih lahko zaslužiš.

— Kako? je začudeno vprašal sluga.

— Čez tri dni.

— Na kak način?

— Tako, da točno izpolniš moje zapovedi in naloge in da molčiš kakor riba o stvari.

Opravična številka E 399/25.

KLUB-BAR

POSLOVILNI

VEČER

HELOPIA TRIO

Percy - Claire-Joly

Pride

Pat in Patachon

Podpirajte sokolski tisk!

Dražbeni oklic.

V ponedeljek, dne 4. maja 1925 dopoldne ob 9. uri prodado se pri sv. Lovrencu na Poh. št. 27 po javni dražbi sledeči predmeti: Večja množina okroglega, žaganega in tesanega lesa, 6 parov konjev, različni vozovi, pohištvo, pisalni stroj, pisarniška oprava in druge potrebščine.

Najvišji ponudek je položiti takoj v roko sodnega odposlanca.

K draženju se bo začelo pozivati še le pol ure po zgoraj navedeni uri; med tem se lahko te predmete ogleda.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd.XL. dne 29. aprila 1925. 903

Vinotoč-Čepe

pred Kamnico, ob Urbanski cesti, se zopet otvori 3. maja

NAZNANILO

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem otvorila v Gosposki ul. 36

trgovino z mešanim blagom

Za obilen obisk se priporoča

MATILDA LUMIR. 909

Pohištvo.

Spalne in jedilne sobe po lastnih cenah pri Šercer in drug, Vetrinjska ul. 8, dvorišče. 730

Prodaja se spalna soba z vzmeti. Poizve se v Korosčevi ul. 9, od 2. do 6. ure. 900

Lepa otroška postelja na prodaj. Vpraša se Valvazorjeva ul. 39/I. 899

Malo posestvo, 1/4 ura od Maribora oddaljeno, z zidano hišo za vinarja je takoj ugodno na prodaj. Naslov v u. pravi. 891

Samo kratek čas prodajam po tovarniški ceni vseh vrst ure, zlatnine in srebrnino, jedilno orodje itd., popravila moje stroke izvršujem točno in po ceni z jamstvom: L. Stojan, urar, Maribor Jurčičeva ulica 8. 908

2 prazni sobi, tudi kot pisarni v bližini kolodvora, se takoj oddata. Vpraša se v upravi. 905

Morska riba

se peče četrtak, petek in soboto po zelo nizki ceni v

Dalmatinski kleti

Vojašniška ulica 4. 904

Povodnik.

Manufakturna trgovina

na jako ugodnem mestu v Ljubljani z lepimi obširnimi lokali

se prodaja,

s celo zalogo. Prodajni pogoji jako ugodni. Takoj potreben kapital Din 250.000. Pismene ponudbe pod „Seriozno“ na Aloma Company, Ljubljana. 906

Trgovina

IVAN PENKO

Gosposka ul. 46

nudi z dostavitvijo na dom vedno sveže specerijsko in kolonialno blago po ugodnih cenah ter se cenj. občinstvu najljubše priporoča

Novo upeljano! 438 Novo upeljano!

Moške klobuke

najnovejših oblik, po najnižjih cenah kupite pri trdkinici Anica Traun, Maribor Grajski trg 1.

TALMONE ČOKOLADA

IPAK NAJBOLEJŠA

Zahtevajte jo povsod!

724

Zahtevajte jo povsod!